

Landsarkitektúr fyrir opinber upplýsingakerfi

UT-dagurinn 2014

Hermann Ólason framkvæmdastjóri upplýsingatæknisviðs

TRYGGINGASTOFNUN

Heildarskipulag ?

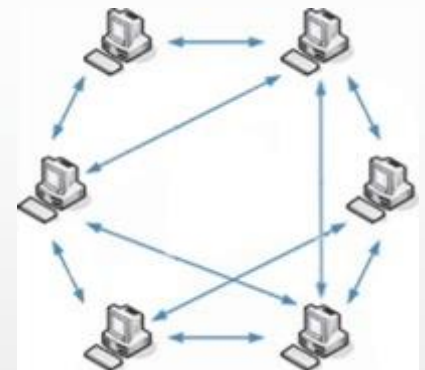
Breytingar undanfarna áratugi

- þróun frá miðlægum kerfum yfir í dreifð kerfi
- mikil þörf fyrir gagnasamskipti milli stofnana
- sambærileg þróun og í öðrum löndum (tækniþróun)

Opinber upplýsingakerfi eru oft sérsmíðuð

Samnýting á kerfum og kerfishlutum

- almennt lítil samnýting
- Orri er undantekning

Stjórnskipulag - dreifstýring

Stjórnskipulag upplýsingatæknimála

- lítil miðstýring, líklega minni en víða annars staðar
- horft á þarfir stofnunar en ekki heildarinnar
- samræmd uppbygging ?

Upplýsingatæknirekstur

- mörg upplýsingakerfi og dreifður rekstur
- mismunandi rekstrarform
- tölvudeildir í stofnunum og sveitarfélögum

Sérstaða Íslands

- smæð íslensks samfélags

Nágrannalöndin

Áherslur stjórnvalda í mörgum Evrópulöndum

- að bæta opinbera þjónustu almennt
- að auka framboð á rafrænni þjónustu fyrir almenning og fyrirtæki
- að auka samvirkni upplýsingakerfa (innanlands og milli landa)
- að samþætta og samræma stjórnun í upplýsingatækni
- að hagræða í rekstri upplýsingakerfa

Hvað eru nágrannalöndin að gera og hvernig?

- setja upplýsingatæknistefnur
- útbúa landsarkitektúr fyrir opinber upplýsingakerfi
- fækka rekstraraðilum upplýsingakerfa
- stjórnskipulagið
- (ein) öflug skrifstofa í ráðuneyti ber ábyrgð á þróun og samvirkni upplýsingakerfa

Landsarkitektúr

Samlíking – landsarkitektúr og borgarskipulag

- þróun verklegra framkvæmda í borg skv. borgarskipulagi
- erfitt að hafa yfirsýn yfir hverja einstaka framkvæmd
- skipulagið er til að stýra þróuninni
- þróun opinberra upplýsingakerfa skv. landsarkitektúr er að mörgu leyti sambærileg

Markmið

- að bæta heildarvirkni
- nýta takmarkaðar auðlindir sem best
- að stýra þróuninni

Landsarkitektúr

Landsarkitektúr byggir á formlegri aðferðafræði

- „IT Enterprise architecture“ aðferðafræði
- myndar skipulag eða „ramma“ fyrir þróun upplýsingakerfa
- inniheldur lýsingar á heildaruppbyggingu kerfa, ferlum og tengingum milli kerfa
- inniheldur ***stefnu og framtíðarsýn stjórnvalda***

Landsarkitektúr inniheldur m.a. eftirfarandi:

- grunnreglur (e. Principles)
- tæknistaða (e. Technical Position)
- sniðmát (e. Templates)

Grunnreglur

Grunnreglur

- eru stefnumarkandi
- fela í sér vilja og framtíðarsýn stjórnvalda
- fela í sér stefnu sem stjórnvöld hafa sett sér við heildaruppbyggingu opinberra upplýsingakerfa
- varða leiðina

Dæmi um mögulega grunnreglu:

„Frjáls og opinn hugbúnaður verði skoðaður og metinn til jafns við séreignarhugbúnað við innkaup og samningagerð og opinberir aðilar nýti frjálsan hugbúnað eftir því sem hægt er“.

Tæknistaða

Tæknistaða

- skilgreinir tæknilegar kröfur og eiginleika sem upplýsingakerfi ríkis og sveitarfélaga þurfa að uppfylla
- tiltekur staðla sem kerfi þurfa að uppfylla
- er notuð við öflun nýrra upplýsingakerfa
- ný kerfi þurfa að hlíta þeim tæknilegu kröfum sem skilgreindar eru í tæknistöðunni

Dæmi:

- Fyrirkomulag landsumgjarðar um samvirkni í rafrænni þjónustu – tillaga starfshóps, útgáfa 1.0 dags. 18.10.2013
- Handbók um opinbera vefi

Sniðmát

Sniðmát

- lýsa kerfislegri útfærslu og tæknilegri högun upplýsingakerfis
- lýsa tengingum upplýsingakerfis við önnur kerfi

Dæmi:

- leiðbeiningar til tæknimanna vegna innskráningarsjónustu Ísland.is
- tæknilýsingar á upplýsingakerfum

Danmörk – OIO EA METODEN

The screenshot shows a web browser displaying the OIO EA Method website. The browser address bar shows the URL <http://arkitekturguiden.digitalise...>. The website header includes the OIO ARKITEKTUR GUIDE logo and navigation links: Forside, Nyheder, Kontakt, Om, English, Digitaliser.dk. A search bar contains the text "Søg på OIO Arkitekturguiden".

The main content area features a large banner with the text "ARKITEKTURMETODE OG PROCES" and the subtitle "En fleksibel metoderamme tilpasset den konkrete situation". Below this is the title "OIO EA METODEN".

A sidebar on the left contains a navigation menu with the following items:

- › Fælles rammer
- › Quickstarter
- › Tjeklister
- › Principper
- › Metode
 - › OIO EA tjeklisten
 - › **OIO EA metoden**
 - › Introduktion
 - › Andre metoderammer
 - › Arkiv: OIO EA 1.1
 - › Arkitektureolen
 - › Dokumentation
 - › It-projektmodel og EA
 - › Fælles sprog
 - › Modellering
 - › Arkitektroller
 - › Referencearkitektur
 - › Standarder
 - › Data og begreber
 - › Systemer
 - › Løsningsguider
 - › Cases
 - › Modelregler

The main content area below the title "OIO EA METODEN" contains the following text:

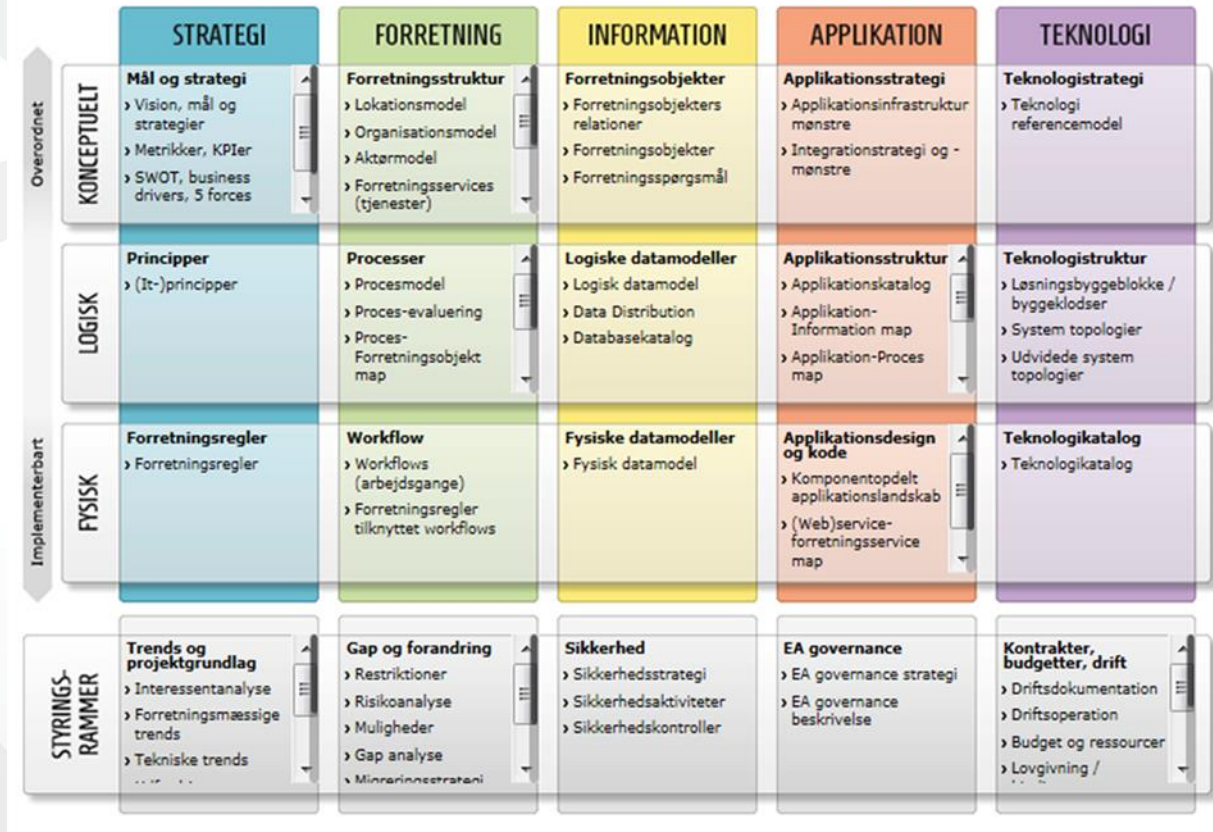
Her kan du læse om OIO EA - den fælles metoderamme for forretnings- og it-arkitektur i forbindelse med digitalisering. Den aktuelle version er OIO EA 2.0.

Navigation: Klik på billedet eller oversigtslisten nedenfor for at navigere til de enkelte aktiviteter. Vil du **vide mere inden du går i gang og få råd om tilpasning**, så læs introduktionen, hvor du får råd om anvendelse og tilpasning til dit formål. Vil du **kvalitetstjekke dit projekt** op imod OIO EA, så brug OIO EA tjeklisten til et projektreview.

Below the text is a diagram titled "TRENDS" showing the OIO EA Method framework. The diagram is structured as follows:

- TRENDS** (top bar): X1 Forretnings-trends, X2 Tekniske trends
- STRATEGI** (left box): A1 Vision, mål og strategi; A2 Udfordringer; A3 Principper; A4 Målinger; A5 Programmer og projekter; A6 Metode
- FORRETNING** (center box): B1 Forretningsobjekter; B2 Organisation; B3 Forretnings-services; B4 Forretningsprocesser; B5 Forretningsregler; B6 Use cases
- TEKNIK** (right box): C1 Informationsarkitektur; C2 Applikationsarkitektur; C3 Servicearkitektur; C4 Teknologiaritektur
- FORANDRING** (bottom-left box): E1 Migreringsstrategi; E2 Migreringsplan; E3 Konsekvensanalyse
- GAP ANALYSE** (bottom-right box): D1 Restriktioner; D2 Muligheder; D3 Gap analyse
- STYRING** (bottom bar): Y1 Sikkerhed; Y2 Budget og ressourcer; Y3 EA-governance; Y4 Lovmæssige bindinger; Y5 Kontrakter og aftaler; Y6 Drift; Y7 Kravhåndtering

Danmörk – OIO ARKITEKTURREOLEN

Hvar stöndum við ?

Margt hefur áunnist

- stefnur um upplýsingasamfélagið frá árinu 1996
- „Vöxtur í krafti netsins – byggjum, tengjum og tökum þátt“
- ný kerfi, nýjar lausnir, metnaðarfull verkefni

Hvað þurfum við að gera ?

- þurfum að hafa yfirsýn og heildarskipulag
- ná meiri árangri á skemmri tíma
- takmarkað fjármagn og fáir starfsmenn
- sameina kraftana – „yfirstjórn“ upplýsingatæknimála á einum stað

Landsarkitektúr er tæki sem nota má til að stýra

- upplýsingatæknin þróast hratt - þurfa yfirvöld að stýra ?

Takk fyrir

